

Stanovisko České školní inspekce k regulaci užívání mobilních telefonů ve školách

Jedním z často diskutovaných témat současnosti je problematika užívání mobilních telefonů ve školách. Mobilní telefony jsou v dnešní době běžnou součástí každodenního života, jsou důležitým komunikačním nástrojem a nástrojem pro získávání informací a jsou také součástí osobního vlastnictví jejich majitelů.

V roce 2019 vydala Česká školní inspekce, v dohodě s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy k této problematice výklad, podle nějž se postupovalo. Situace se nyní ovšem změnila.

Zákonem č. 284/2020 Sb. došlo k novelizaci zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, konkrétně do § 30 byl vložen nový odstavce 3, podle kterého **může ředitel školy prostřednictvím školního řádu omezit nebo zakázat používání mobilních telefonů nebo jiných elektronických zařízení dětmi, žáky nebo studenty** (dále jen „žáci“), s výjimkou jejich používání v nezbytném rozsahu ze zdravotních důvodů. Jinak řečeno, jestliže dříve neexistovala konkrétní úprava této problematiky a bylo potřeba postupovat podle jiných právních předpisů (např. zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů), nyní je situace jiná.

Na úrovni školy je tedy možné používání mobilních telefonů regulovat, je však třeba postupovat v souladu s platným právním řádem a je vhodné vnímat patřičné souvislosti. Veškeré regulace je zároveň třeba činit prostřednictvím školního řádu.

V souladu s § 30 odst. 3 školského zákona může školní řád stanovit pravidla pro používání mobilních telefonů žáky ve škole, a to např. v tom smyslu, že je zakázáno používat mobilní telefony během vyučování (telefonovat, posílat SMS, sledovat internet apod.), a že je lze používat pouze v době přestávek, volných hodin apod. Takto může škola postupovat především z důvodu rizika vyrušování během vyučovací hodiny, rizika podvádění či napovídání ze strany žáků, rizika zasahování do soukromí jiných osob (fotografování, natáčení na video). Omezení používání mobilních telefonů při vyučování koresponduje s právem žáka na vzdělávání podle § 21 odst. 1 písm. a) školského zákona, které předpokládá, že nebude při vyučování rušen, i s povinností žáků řádně se vzdělávat, v souladu s § 22 odst. 1 písm. a) školského zákona. Dalším důvodem může být snaha zajistit zákonem zaručené právo jiných žáků či zaměstnanců školy na ochranu osobnosti, resp. na ochranu jejich soukromí podle § 81 odst. 2 občanského zákoníku.

Nově však ředitel školy **může používání mobilních telefonů** nebo jiných elektronických zařízení rovněž **zcela zakázat (včetně přestávek, volných hodin apod.)** a stanovit případné výjimky z takového zákazu, a to minimálně v rozsahu, který stanovuje školský zákon.

V případě, že žák poruší školní řád tím, že používá při vyučovací hodině mobilní telefon, nelze-li jinak, má vyučující právo mu mobilní telefon odebrat pro zbytek vyučovací hodiny, pokud je to takto vymezeno ve školním řádu. Učitel tak zamezí dalšímu vyrušování v rámci

vyučovací hodiny, případně dalšímu podvádění nebo nevhodnému zasahování do soukromí jiných (např. jejich natáčením). Odebírání mobilních telefonů musí být účelné a přiměřené, je vždy potřeba takovou skutečnost opřít o školní řád.

Pokud tedy škola ukotví do svého školního řádu plošný zákaz užívání mobilních telefonů či obdobných zařízení, včetně přestávek, volných hodin apod., postupuje v souladu s platným právním řádem.

V rámci případných debat s ředitelem školy o této problematice je vhodné diskutovat i následující témata:

Česká školní inspekce je přesvědčena, že na problematiku užívání a regulace mobilních telefonů ve výuce by nemělo být nahlíženo nejen optikou právních mantinelů, ale zejména z hlediska pedagogického a výchovného. Regulace na úrovni školy by v principu měly mít výchovný rozměr, a tedy i v případě úvah nad regulací užívání mobilních telefonů považuje Česká školní inspekce za nezbytné přemýšlet nad tím, kdy je taková regulace pozitivní a kdy má ještě výchovný rozměr, a kdy už jde jen o jednostranný zákaz bez respektu k souvislostem, jako je třeba významná role, kterou mobilní telefony v životě mladých lidí v současnosti hrají. Zároveň by žáci měli porozumět tomu, proč k regulacím dochází a proč jsou nezbytné a vhodné. Stejně tak je na místě s žáky v různých vzdělávacích oborech diskutovat problematiku korektního užívání mobilních telefonů v různých společenských situacích a na různých místech, stejně jako otázky bezpečné práce s mobilními zařízeními a bezpečného pohybu v online prostředí. Důležitý je také postoj a přístup zákonných zástupců žáků. V tomto smyslu lze za vhodnou považovat trojstrannou dohodu mezi školou, žáky a jejich zákonnými zástupci nad způsobem, rozsahem a účelem užívání mobilních telefonů jak ve škole, tak doma. Za velmi důležité pak Česká školní inspekce považuje to, aby školy uvažovaly také nad možnostmi didaktického využití mobilních telefonů ve vzdělávání i při volnočasových aktivitách žáků v rámci pobytu ve škole.

V Praze dne 9. 9. 2020.